Basistekst uit te reiken aan GEMEENTERAAD en COLLEGE Soest 3-9-2026 Def

Geachte leden van de gemeenteraad, geacht college,

Met dit schrijven wil het actiecomité HSS-achter-het-spoor constructief bijdragen aan het besluitvormingsproces voor de locatiekeuze. Uit de naam blijkt dat wij een uitdrukkelijke voorkeur hebben. Deze voorkeur is onderbouwd en niet uitsluitend gedreven door eigen belang. Dat moge blijken uit de informatie die wij hierbij verstrekken en door onze zienswijzen te delen.

Wat mogen bewoners redelijkerwijs van een gemeentebestuur verwachten?
Deze vraag stellen wij aan het college, aan de gemeenteraad en deze vraag hebben wij ook aan ons zelf gesteld.

Ons antwoord is:

- dat een **controleerbaar** proces wordt gevolgd
- waarbij **niet eerder** een besluit over een locatie wordt genomen **nadat** over **beide** locaties **alle benodigde** informatie bekend is

In werkelijkheid:

- wordt een **deels openbaar** proces gevolgd
- waarbij het college al een **locatiebesluit heeft genomen**
- met **subjectieve** onderbouwing
- op basis van **onvolledige** informatie
- **zonder vooraf** de locaties objectief te vergelijken

Dit is wat we constateren na (onder meer) de bijeenkomst op 2 juli te hebben bestudeerd. De wethouder gaf toen namens het college een presentatie en beantwoordde vragen uit de gemeenteraad.

Hoewel het formeel een voorlopig besluit is, want de raad heeft bindend adviesrecht, voelt het voor bewoners als een voldongen feit. Formeel kunnen we participeren, maar we moeten daarvoor vooral zelf in actie komen.

Deze gang van zaken bevordert niet het vertrouwen in de politiek.

Hierna bespreken we de volgende onderwerpen:

1. Vergelijking tussen locatie 10 en 11
2. Risico op vertraging en extra kosten
3. Cumulatie
4. Calamiteitenrisico
5. Zichtlijnen
6. Uitbreidbaarheid HSS
7. Gezondheid in relatie tot geluid
8. Gezondheid in relatie tot EMV
9. Noodzaak snelle aanpak netcongestie
10. Belangrijke vragen.

1. Vergelijking tussen locatie 10 en 11

We beginnen met de vergelijking tussen locatie 10 en 11 op de volgende aspecten:

Belangenafweging locatie 10 en 11 waarbij de voorkeur locatie met de kleur groen wordt aangegeven

Nr.	Aspect / belang	Commentaar HSS locatie 11 (perceel L66 Kuiper)	Commentaar HSS locatie 10	11	10
1	Openheid Eemlandschap	De kernkwaliteit "openheid" is van toepassing maar de **landschappelijke waarde is laag** vanuit de Grote Melmweg gezien omdat men uitkijkt op de ca. 600 meter verder gelegen slibtorens van de RWZI en de twee Spoordijken	De kernkwaliteit "openheid" is van toepassing maar de **landschappelijke waarde is hoog** vanuit de Torenlaan gezien met een uitzicht op het Rijksmonument "De Naald van Waterloo", een NNN gebied, een groene contour, de historische Praamgracht en het NSW landgoed		
2	Zichtlijn Grote Melm	Zichtlijn wordt niet aangetast want HHS ligt niet op de zichtlijn	Zichtlijn wordt niet aangetast want HHS ligt niet op de zichtlijn		
3	Midden in het Eemgebied	Locatie 11 ligt in Eempolder maar niet in het midden want dat ligt > 2 km ten Noord –Oosten van de locatie	Locatie 10 ligt in Eempolder maar niet in het midden want dat ligt > 2 km ten Noord – Oosten van de locatie		
4	Ruimtelijke en visuele impact	De Grote Melmweg is een onbelangrijke toegangsweg tot Soest en heeft een **lage recreatieve waarde** en is daarom geen onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk. Een HSS kan daar geclusterd worden met de RWZI en de 5-7 meter hoge spoordijken en landschappelijk ingepast worden. Daarnaast ligt HSS tussen 2 hoge spoordijken in wat geluid en zicht beperkt	De Torenlaan is de toegangsweg naar de hoofdentree van Soest, is onderdeel van het fietsknooppuntennetwerk en heeft daarom een **hoge recreatieve waarde.** Men rijdt immers langs het Nationaal Monument "De Naald van Waterloo", de historische Praamgracht, een NNN gebied, een groene contour en een NSW landgoed. Deze route bekrachtigd het recreatieve karakter en daarmee de aantrekkelijkheid van de gemeente Soest wat één van de speerpunten is van de gemeente.		
5	Biodiversiteit	Monotoon raaigras dat niet aantrekkelijk is voor het dierenleven	Het landgoed van 5,5 ha is ontworpen door Landschapsbeheer Utrecht en Boerennatuur Utrecht-Oost. Het is veelzijdig met o.a. een 2000 m2 grote vijver, brede sloten, kruidenrijk grasland en bomen. In Oktober komt daar nog een poel bij, 60 oude fruitboomrassen en een struweelhaag van 200 meter. Het blijkt dat deze omgeving zeer aantrekkelijk is voor o.a. vlinders, libellen, ringslang, kikkers, rode en groene specht, ijsvogel, kerkuil, steenuil, sperwer, buizerd, aalscholver, watervogels, steenmarter, ree, vos, das, haas en eekhoorn.		
6	Ecologische corridor	Deze locatie is geen onderdeel van een ecologische corridor. Het ligt niet in de buurt van een NNN gebied, groene contour of ander natuurgebied.	Het landgoed ligt op slechts 125 meter van de groene contour langs de Praamgracht en versterkt daarmee de ecologische verbinding tussen het NNN gebied van landgoed Pijnenburg en de natuurgebieden van Natuurmonumenten aan de Eem.		
7	Draagvlak	1 huis ligt > 300 meter van het HSS. Overige bebouwing bevindt zich achter de spoordijken	22 huizen liggen tussen 160 – 290 meter van het HSS. Inwoners vrezen voor gezondheidsschade (EMV, Geluid, Licht) en waardedaling van hun huizen		
8	Kinderen	Kinderdagverblijf met 120 kinderen kan zeker 250 meter van HSS liggen en wordt daarnaast beschermd door spoordijk	Baarnsch lyceum en Waldheim Mavo met 1500 kinderen ligt 430 meter van het HSS zonder spoordijk ertussen		
9	Verkrijgbaarheid grond	Eigenaren perceel L66 bereid tot verkoop	Eigenaar niet bereid tot verkoop dus zal moeten worden onteigend (uiterste middel)		
10	Voorkeur Stedin	Meest kansrijke locatie voor het binnen planning en budget realiseren van het station			

Conclusie : De eerste 4 argumenten van het college om 10 te kiezen houden geen stand en de ontbrekende 6 argumenten, die ook afgewogen moeten worden pleiten ook alle voor 11.

2. Risico op vertraging en extra kosten

Het huidige proces leidt tot een hoger risico op:

- een verkeerde keuze
- vertraging
- extra realisatiekosten en
- extra maatschappelijke kosten

Het college beweert dat er in het huidige proces **niets onomkeerbaars** gebeurt.

- Dit is onjuist, want er starten onderzoeken voor alleen locatie 10. Er wordt geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat locatie 10 door de gemeenteraad of in een latere juridische procedure wordt afgewezen. Als locatie 10 afvalt, blijft locatie 11 over en daarvoor moet dan het hele proces weer worden doorlopen. De tijd die verloren is gegaan kun je niet meer inhalen.
- Daarbij kan de gemeenteraad uiteindelijk in een tijdklem komen te zitten om een goede afweging te maken. Dat onder druk van toenemende netcongestie toch maar akkoord moet worden gegaan met locatie 10.
- Wij vinden het positief dat het college het advies van de VVD voor een plan B toch ter harte neemt. Het tijdig beschikbaar hebben van plan B betekent dan wel dat de onderzoeken voor locatie 10 en locatie 11 tegelijkertijd starten.
- Het college vindt het weliswaar verstandig om een plan B achter de hand te houden. Maar doet dit toch niet omdat het gelooft dat door de maatschappelijke urgentie van stroomtekort de kans van slagen van onteigening groot is. Want maatschappelijk urgente functies zijn een voldoende reden voor onteigening.
- De redenering van het college deugt echter alleen als locatie 10 de enige optie is. Maar er zijn twee geschikte locaties! De echte reden achter de keuze voor locatie 10 is behoud open landschap. Maar dat is geen maatschappelijk urgente reden. Bij maatschappelijke urgentie is locatie 11 de snelste optie met de minste nadelen.
- Overigens zijn wij ervan overtuigd dat de openheid van het landschap met een goede inpassing in stand kan blijven.
- Het college zegt dat een eventuele onteigening past binnen traject HSS Amersfoort-Noord Bunschoten. Want dat is pas in 2033 klaar en zeven jaar is voldoende tijd. Maar bij tegenvallers lopen we dan risico dat het HSS Soest de vertragende factor wordt. Stedin heeft

tot nu nog nooit hoeven onteigenen en dus geen ervaring hiermee.
Later bouwen is duurder bouwen. Ondertussen vertraagt het de woningbouw, hindert het de energietransitie en remt het bedrijven in hun groeiambities. De maatschappelijke kosten zullen verder stijgen.

- Het college geeft toe dat flora- en fauna-onderzoeken kunnen uitwijzen dat locatie 10 onhaalbaar is. Je moet dan opnieuw beginnen. De tijd die verloren is gegaan kun je niet meer inhalen.

3. Cumulatie
Het college zegt dat het in Nederland gangbaar ruimtelijk beleid is om milieubelastende functies zoveel mogelijk te clusteren om de ruimte zo efficiënt mogelijk te gebruiken. De Rioolwaterzuivering zou met milieucategorie 4.2. naar de huidige normen al niet meer toegestaan zijn zo dichtbij woningen. Dit levert dan juist een reden op om daar **geen HSS** met milieucategorie 3.2 aan toe te voegen. Bovendien is Stedin bezig het bestaande middenspanningsstation (MSS) aan de Stadhouderslaan te vernieuwen en verzwaren en staat er ook al een GSM-mast.
Dit leidt tot onredelijke cumulatie van nadelen zoals aantasting uitzicht, extra EMV-straling naast die van de bestaande 50 kilovolt kabels en continue geluidshinder.
De ambtenaar erkende op 2 juli dit cumulatierisico maar gaf aan dat hij daar geen informatie over kon geven. Wel zei hij dat het tegen kan vallen. De gezondheidsrisico's zijn er. Hoe gaat de gemeenteraad dit over een aantal jaren uitleggen aan de bewoners en hun kinderen als dit tegenvalt?"
Zie ook de vragen 5 en 6 aan het slot onder ‘Belangrijke vragen’

4. Calamiteitenrisico
Clusteren van milieubelastende functies geeft naast cumulatie ook een calamiteitenrisico. Het RWZI en het HSS hebben op locatie 10 overlappende hindercirkels. Bij het proces van rioolwaterzuivering ontstaan allerlei gevaarlijke gassen die moeten worden beheerst en bewaakt. Daar kan het nodige misgaan. Dat kan ook bij een HSS, zoals deze week blijkt bij het de brand van het HSS in Oost-Groningen. Een brand die al dagen aanhoudt omdat blussen van koelolie zeer moeilijk is. Vanuit het voorzorgsbeginsel is het verstandig om het brandrisico in de nabijheid van gevaarlijke gassen zoveel mogelijk te beperken. Zie in de bijlagen de bijdrage van DuraVermeerSave.

5. Zichtlijnen

- Het beoogde HSS is een fors bouwwerk:
    - een oppervlakte van circa 1,5 voetbalveld,
    - gebouwen en installaties van 10 meter hoog,
    - en ondergrondse kabels van 50 kilovolt met een diameter van circa 15 cm die in meerdere richtingen door de wijk lopen, naar Soest, Baarn en Den Dolder.
      De kabels richting Baarn lopen naar verwachting langs het Baarnsch Lyceum, sportvelden en drukke fietsroutes van leerlingen.

- Het college zegt dat locatie 10 vanuit nagenoeg geen publiek toegankelijke locatie te zien is. Het zegt dat alleen vanaf de locatie bij v.d. Grift het uiterste puntje van 10 te zien is.
  Maar gaat dan volledig voorbij aan wat bewoners te zien krijgen. Voor bewoners aan de even kant van de Stadhouderslaan komt het HSS veel dichterbij. Installaties en bouwwerken van 10 meter hoogte op minder dan 130 meter van de achtertuinen zijn heel goed zichtbaar. Zeker wanneer de loofbomen een half jaar zonder blad zijn in de herfst, winter en lente.

- Je krijgt een vertekend beeld wanneer je kijkt naar de door het college getoonde foto’s. Want die zijn gemaakt met een groothoeklens waardoor de afstanden groter lijken dan in werkelijkheid. Daarnaast staan de bomen vol in blad en de mais hoog.

- De foto vanaf de Grote Melmweg is van achter de spoordijk genomen. Bovendien is dit een super groothoekfoto, die de wijdsheid van de polder overdrijft en sterk afwijkend is van de werkelijkheid. Het HSS is met passende maatregelen zoals voldoende hoge wintergroenblijvende bomen, nagenoeg onzichtbaar inpasbaar op locatie 11. Bovendien valt het aanzicht grotendeels weg tegen de spoordijk.

- Maak de werkelijke visuele impact zichtbaar. De gemeente toont foto’s van de huidige situatie, maar daarmee kan niemand beoordelen hoe het landschap eruitziet mét een HSS. Wij vragen daarom om voor zowel locatie 10 als locatie 11 realistische visualisaties te maken, inclusief

toegangswegen, verlichting en de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing, zowel in zomer- als wintersituatie. Maak die visualisaties vanuit relevante zichtpunten: niet alleen vanaf wegen en openbare plekken, maar ook vanuit woningen en vanuit het Baarnsch Lyceum, waar dagelijks meer dan 1100 leerlingen verblijven, 1500 als je de Waldheim Mavo erbij neemt. Pas als zichtbaar wordt wat bewoners, leerlingen en andere gebruikers straks werkelijk zien, kan de raad de visuele en landschappelijke impact van beide locaties objectief vergelijken. Voorbeeld van een visualisatie: https://www.rom3d.nl/360/isselt/

- Open landschap: wees consequent. Bij de Isselt komen mogelijk twee windturbines van circa 240 meter hoog, dat is ongeveer 2,5 keer de Onze Lieve Vrouwetoren. Ze zijn van kilometers afstand zichtbaar en hebben grote invloed op de horizon en het open polderlandschap. Volgens het Gooi en Eemlander heeft Soest hiermee ingestemd en overweegt de gemeente zelfs een derde windturbine op eigen grondgebied. Dan is moeilijk te begrijpen waarom het open landschap bij locatie 11 een doorslaggevend argument is om een HSS van circa 10 meter hoog af te wijzen. Als het open landschap zo zwaar weegt, leg dan uit waarom 240 meter wél aanvaardbaar is en 10 meter niet.
  Bron: 'Soest zegt ja tegen twee reusachtige windturbines op de grens met Amersfoort. Mogelijk plaatst Soest er nog een derde bij', Gooi en Eemlander, 16 juli 2026.

6. Uitbreidbaarheid HSS
Het bestaande hoogspanningsstation aan de Peter van den Breemerweg wordt uitgebreid. Het is niet uit te sluiten dat ook het nieuw te bouwen HSS in de toekomst zal moeten worden uitgebreid. Op locatie 11 is daarvoor meer ruimte. Op locatie 10 is dit onmogelijk dan wel onaanvaardbaar.

7. Gezondheid in relatie tot Geluid
- Geluid moet voldoen aan de landelijke geluidsnormen.
- Continu laag frequent geluid (LFG) kan volgens het RIVM leiden tot ernstige slaapverstoring, psychische klachten zoals stress, irritatie en concentratieproblemen.
- Er zijn geen landelijke specifieke geluidsnormen voor LFG met een wettelijke status.
- Het college antwoordt dat het HSS op locatie 10 dezelfde geluidsproductie geeft als op locatie 11. Logisch want het is hetzelfde HSS. Maar door de grotere afstand bij 11 zal het geluidsvolume bij omwonenden lager zijn.
-

8. Gezondheid in relatie tot EMV
Het college zegt
- dat het landelijk voorzorgsbeleid een marge van 25 meter vereist,
- dat Stedin 100 meter hanteert.
- dat de gemeente RIVM en het kenniscentrum EMV als bronnen gebruikt
- en dat aangeven dat 100 meter een algemeen uitgangspunt is en voldoende is om gezondheid te garanderen
- dat Stedin DNV heeft gevraagd om met bewoners te praten. De bewoners hebben informatie ontvangen en vragen gesteld.
- en tenslotte stelt het college dat het bij bewoners bij gezondheid gaat om emotie en gevoelens en dat je daar niet over kunt onderhandelen.

Eigenlijk stelt het college dat je ongeacht normen en metingen met bewoners altijd discussies houdt. Over emotie is niet te onderhandelen. Over voorzorg wel. Maar voorzorg zou voor een gemeente een plicht moeten zijn en geen ingang tot onderhandelingen.
Geldend landelijk voorzorgbeleid zegt dat 25 meter voldoende is. Maar het college zegt dat 100 meter het algemene uitgangspunt is. Deze situatie veroorzaakt onzekerheid omdat er geen bestaande wetenschappelijke onderbouwing voor een veilige afstand bestaat. Onderzoeken tonen aan dat niet is vast te stellen dat 100m veilig is, maar dat wel is aangetoond dat 25m onveilig is.
https://www.rivm.nl/nieuws/vaste-afstanden-voor-magneetvelden-van-hoogspanningsstations-niet-vast-te-stellen

Aangespoord door de onduidelijkheid en onzekerheid over eventuele gezondheidsrisico's, hebben wij verder gezocht. Wij komen dan uit bij publicaties van gerenommeerde instituten die aangeven dat de veiligheidsnormen opnieuw moeten worden vastgesteld en aangescherpt.

Dan hebben wij het over:

- ondergrondse kabels, waarvan Tennet, RIVM én Kennisplatform EMV aangeven dat die elektromagnetische straling afgeven tussen 5 en 50 microtesla,
- Tennet die in de casus Eindhoven Oost - Maarheeze eerst nader onderzoek naar magneetvelden doet,
- de Gezondheidsraad die al in 2018 uitbreiding van het voorzorgbeleid adviseert rond straling van hoogspanningslijnen,
- het RIVM dat het voorzorgbeleid in 2023 herijkt
- het RIVM dat publiceert dat grond magneetvelden van ondergrondse hoogspanningskabels niet tegenhoudt,
- magneetvelden die mogelijk ontstaan omdat nieuwe en bestaande kabels elkaar versterken of er onvoldoende demping is omdat bundels van drie kabels niet in driehoekformatie kunnen worden gelegd
- het Kennisplatform EMV dat eveneens publiceert dat magneetvelden van ondergrondse hoogspanningskabels niet door grond worden tegengehouden
- een vergelijking tussen magneetvelden van ondergrondse en bovengrondse hoogspanningslijnen

Als bewoners hebben wij tijdens het gesprek met Stedin en DNV m.b.t. EMV's, aan DNV gevraagd om een verklaring (met onderbouwing en bronvermelding) dat er geen enkel risico voor de gezondheid bestaat. Die verklaring is toegezegd, maar hebben we niet ontvangen.

9. De netcongestie moet snel en effectief worden aangepakt

- Wij als bewoners ageren niet alleen vanuit persoonlijk belang maar ook als betrokken burger van de gemeente Soest,
- De gemeente heeft een extra grote verantwoordelijkheid om het HSS zo snel mogelijk te helpen realiseren.
- Ook de buurgemeenten Baarn, Eemnes en Den Dolder zullen extra schade ondervinden door onnodige vertraging.
- Het maatschappelijk belang is extra groot vooral nu de rijksoverheid het HSS in Soest heeft aangemerkt als 1 van de 26 meest urgente van Nederland.
- De provincie Utrecht is de provincie met de grootste netcongestie van Nederland. Er is in de provincie Utrecht al een wachtlijst voor het aansluiten van grootverbruikers
- Ook voor kleinverbruikers dreigt vertraging en kunnen er minder of geen nieuwe woningen worden aangesloten
- Netcongestie hindert de energietransitie via zonnepanelen, warmtepompen, thuisbatterijen, laadpalen e.d.
- Het houdt Nederland langer afhankelijk van fossiele energie en van landen buiten Europa.

<u>Wat willen de bewoners?</u>
De bewoners achter het Actiecomité 'HSS achter het spoor' verzoeken het college dan wel de gemeenteraad, om zowel locatie 10 als locatie 11 **tegelijkertijd** te laten onderzoeken,
op zodanige wijze dat wordt voldaan aan de volgende doelen en criteria:

- komen tot een objectieve, transparante en toetsbare vergelijking van locaties 10 en 11
- rekening houden met de zienswijzen van alle betrokkenen en belanghebbenden
- gebruik van wetenschappelijk verantwoorde onderzoeksmethoden
- welke op feiten zijn gebaseerd en voorzien van bronnen
- met verantwoording van geldende normen en onzekerheidsmarges
- met scores, gewichten en wegingsfactoren
- onderzocht door gerenommeerde instanties
- adviezen, meningen en voorkeuren die als zodanig worden betiteld met vermelding van de bron
- openbaar beschikbaar
- met participatie van bewoners

Wij willen er geen wetenschappelijke exercitie van maken.
Nee, wij willen een zorgvuldige afweging van argumenten.
En het democratisch proces en de participatie zo goed mogelijk laten ondersteunen.
Want het gaat om een zeer risicovol project met een groot afbreukrisico.

De gevolgen van een verkeerde of vertraagde keuze zijn groot.
Voor zowel burgers als bedrijven in Soest, de buurgemeenten en de provincie.
Allen hebben belang bij een verantwoorde, snelle en effectieve aanpak van de netcongestie.
We hopen dat de resultaten van de te verrichten onderzoeken zullen leiden tot voortschrijdend inzicht bij het college en de gemeenteraad en daardoor uiteindelijk tot een besluit dat onderbouwd, inzichtelijk, verantwoord en begrijpelijk is.

Het college gaf aan open te staan voor voortschrijdend inzicht. Het college gaf ook aan dat de gemeenteraad altijd de mogelijkheid heeft om tussentijds een motie in te dienen. Officieel genaamd een motie vreemd aan de orde van de dag.

Wij willen daarvoor graag een voorzet geven:

MOTIE:
Onderwerp: gelijktijdig onderzoek naar locatie 10 en 11
De gemeenteraad van Soest, in vergadering bijeen op 3 september 2026, gehoord hebbende de beraadslagingen

constateert dat:
- de bewoners na de bijeenkomst van 2 juli nog meer zorgen en vragen hebben
- de bewoners gemotiveerd hebben aangegeven waardoor deze situatie is ontstaan;

overwegende dat:
- een snelle en effectieve aanpak van de netcongestie een zware opdracht aan en een essentiële verantwoordelijkheid van de gemeente is
- een objectieve en toetsbare vergelijking van locatie 10 en 11 hiervoor noodzakelijk is en van groot belang is voor het democratisch proces en de bewonersparticipatie
- dat de gemeenteraad gezien de grote belangen en de risico's **vooraf** bindend wil kunnen adviseren over de keuze tussen locatie 10 en 11.

draagt het college op:
om zowel locatie 10 als locatie 11 **gelijktijdig** te laten onderzoeken op zodanige wijze dat wordt voldaan aan de hiervoor genoemde doelen en criteria.

10. Belangrijke vragen

1. Waarom wil de grootste fractie van Soest ons niet te woord staan?
De afgelopen maanden hebben we veel betrokken en integere mensen mogen ontmoeten uit de gemeenteraad van Soest en daar zijn we dankbaar voor. Er zijn mooie, open gesprekken gevoerd, waarin we naar elkaar hebben geluisterd. Natuurlijk begrijpen we dat er politieke voorkeuren zijn, maar wij proberen transparant met elkaar van gedachten te wisselen.
De raadsfractie van Soest 2002 is de grootste fractie, maar was de enige fractie die ondanks onze verzoeken niet bereid was om met ons een gesprek te voeren. Wij hebben hierdoor beiden de mogelijkheid gemist om informatie te delen. Dat is jammer omdat informatie kan worden verrijkt door de kritiek erop en tot andere zienswijzen kan leiden.

2. Hoe is de voorlopige keuze voor locatie 10 tot stand gekomen? Waarom is de keuze niet op locatie 11 gevallen? Wat is de onderbouwing van de keuze voor locatie 10?
Om te beginnen de tijdlijn. De gemeente heeft eerder zelf locatie 11 toegevoegd aan het zoekgebied van Stedin voor de locatiekeuze van het hoogspanningsstation (HSS). Die locatie kreeg zowel de voorkeur van Stedin als van de gemeente. De voorkeur van Stedin is niet veranderd. Die van gemeente wel. Zij heeft haar voorkeur op 30-9-2025 gewijzigd naar locatie 10, op basis van ambtelijke adviezen.
In een rapport van de commissie Milieu en Ruimte staan vrijwel alle argumenten die zijn gebruikt om de keuze voor locatie 10 richting de provincie te motiveren en die het college nu gebruikt om de locatiekeuze te verdedigen. Maar dat rapport is pas **twee weken ná** het wijzigen van de locatiekeuze aan de gemeente uitgebracht.

Daarom een volgende vraag:

3. Klopt het dat het rapport van de commissie Milieu en Ruimte pas ná de keuze is uitgebracht?
En zou het zo kunnen zijn dat de keuze voor locatie 10 de reden is geweest voor het opstellen van dit rapport, i.p.v. dat het rapport de reden voor de keuze is geweest? Of sterker nog: kan het zo zijn dat de opdracht voor het opstellen van het rapport is gegeven om de al gedane locatiekeuze te onderbouwen? Immers: In het verleden zijn er verschillende plannen geweest voor de invulling van locatie 11. Geen van die plannen zijn afgeschoten vanwege de landschappelijke waarde en er was daarbij geen sprake van een advies van de commissie Milieu en Ruimte.
Het vorige college omschreef locatie 11 bij monde van de vorige wethouder een paar jaar geleden nog als *"een locatie van minder landschappelijke waarde"* toen het om woningbouwplannen ging.
Nu verdedigt het huidige college locatie 11 hardnekkig omwille van de landschapswaarde.
Maar een identieke waarde geldt ook voor locatie 2, waarop het college woningbouwplannen heeft.
Een identieke waarde geldt ook voor de locatie waarop het HSS op de v.d. Breemerweg is gebouwd, wat nooit een reden is geweest om het daar niet te bouwen. Een identieke waarde geldt ook voor het zoekgebied voor een windmolenpark. Ook hier is de landschapswaarde en zijn zelfs de zichtlijnen vanuit de polder geen reden om dit daar niet te bouwen. De gemeente geeft zelf aan, op haar website over de uitbreiding van het stroomnet, dat de impact op omwonenden bij locatie 11 kleiner is, maar de invloed op het landschap groter. Daaruit volgen 2 vragen:

4. Weegt een impact op de landschapswaarde van locatie 11 zwaarder dan de impact op en de gezondheidsrisico's van bewoners bij locatie 10? En is het misschien zo dat de landschapswaarde niet het werkelijke argument is dat het college locatie 11 vrij wil houden?
En daar zit voor ons dan een belangrijke vervolgvraag aan vast. Stel dat wij als bewoners de argumenten die het college nu gebruikt, overtuigend kunnen weerleggen. Kan dat dan nog invloed hebben op de locatiekeuze, als blijkt dat niet deze argumenten, maar de eerder uitgebrachte ambtelijke adviezen de basis voor de keuze zijn geweest?
Hoe transparant is de besluitvorming rond de locatiekeuze en mocht deze (mede) onderhevig zijn aan geheimhoudingsplicht, hoe kunnen dan de afwegingen worden gemaakt of getoetst door degene die daarbuiten vallen?
Als het college overtuigd is van de juistheid van het besluit, waarom zouden eventueel onderliggende afwegingen dan aan transparantie onttrokken moeten worden?

5. Hoe verliep onze communicatie met de wethouder?
Wij hadden op 1 juli een gesprek met het college in de persoon van de wethouder. Hij vertelde ons dat er een proces was geweest waarbij een locatiekeuze als een trechter van afwegingen tot stand gekomen is en dat uit die trechter locatie 10 gekomen is. Inmiddels zou Stedin van voorkeur veranderd zijn en nu ook locatie 10 willen. Bij navraag gaf Stedin een dag later aan dat deze informatie onjuist is. Op 18 augustus heeft Stedin wederom bevestigd dat locatie 11 nog steeds de voorkeur heeft.

6. Hoe voorlopig is de voorlopige keuze?
Wij begrijpen dat het bindend adviesrecht bij de raad ligt en dat de keuze voor locatie 10 dus formeel nog een voorlopige keuze is. Maar in de praktijk zijn vanaf het begin alle pijlen locatie 10 gericht. Er wordt op dit moment uitsluitend onderzoek gedaan naar locatie 10. Er is alleen voor locatie 10 een participatietraject en er is alleen voor locatie 10 een poging gedaan een klankbordgroep op te richten. De voorlopige keuze voor locatie 10 wordt in de praktijk al als vaststaand uitgangspunt behandeld.
Het huidige college stelt dat onderzoek hiernaar plaats zal vinden bij de vergunningverlening. Onderzoek bij de vergunningverlening is geen onderzoek naar de beste locatie in vergelijking tot alternatieve locaties. Dat is onderzoek of locatie 10 kán, niet of een andere locatie beter is.
Het vorige college heeft de keuze voor locatie 10 onder voorwaarden gemaakt. Onderzoek zou onderdeel moeten zijn van de locatiekeuze om te voldoen aan die voorwaarden.

7. Hoe wordt dan het onderzoek gedaan naar wat al die componenten samen betekenen voor de gezondheid van omwonenden wanneer de verschillende netcomponenten afzonderlijk worden aangelegd omdat ze bijvoorbeeld vergunningsvrij zijn of afzonderlijk binnen de Omgevingswet passen? Wordt er gekeken naar het cumulatieve effect van nieuwe en bestaande componenten?
Eén van die voorwaarden was dat onderzoek zou worden gedaan naar EMV's en de mogelijke invloed daarvan op de gezondheid van omwonenden. Onderzoek en invloed op gezondheid zijn bewust aan elkaar gekoppeld. Gezondheidsrisico's worden volgens de adviezen van de rijksoverheid geminimaliseerd bij een EMV met een maximaal jaargemiddelde 0.4 microtesla. Op dit moment wordt aan de oneven zijde van de laan al een middenspanningsstation gerealiseerd. Binnenkort worden ook

zes 21kV middenspanningskabels aangelegd onder de Stadhouderslaan. Er ligt daar al een 50kV hoogspanningskabel.
Dit is geen theoretische vraag, want bij een uitspraak van de Raad van State over dit onderwerp in juni 2026 is expliciet gekeken of er een EMV-contourberekening was gemaakt bij een maximale representatieve belasting van alle netcomponenten tezamen en of die belasting bij de aangrenzende bebouwing onder het jaargemiddelde van 0,4 microtesla bleef.

8. Als we kijken naar het middenspanningsstation, het hoogspanningsstation, het tussenliggende kabeltracé, de telefoonzendmast en de RWZI: is er dan nog sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan de noordzijde van de laan?
De Omgevingswet noemt een gezonde fysieke leefomgeving uitdrukkelijk als maatschappelijk doel. Hoe is dat doel in deze afweging meegewogen en is er een risicoanalyse gemaakt van het samenvoegen van deze primaire voorzieningen?
Bij locatie 10 staat al een RWZI met milieucategorie 4.2, op naar onze mening discutabele afstand van de Maatweg en de Stadhouderslaan. Maar het feit dat daar al een omgeving belastende industrie staat, betekent niet automatisch dat daar nog een industrie met milieucategorie 3.2 aan toe kan worden geclusterd. De wethouder gaf op 2 juli zelf aan dat clustering juist bedoeld is om industrie weg te houden van woongebieden.

9. Weegt het belang van mogelijke toekomstige bewoners zwaarder dan het belang van de huidige bewoners?
Op 2 juli vertelde de wethouder dat het vrijhouden van locatie 11 in het belang is van toekomstige generaties. Maar de gemeente is er voor alle inwoners: voor de huidige én voor de toekomstige inwoners. Weegt het belang van het vrijhouden voor een toekomstige functie op tegen de zware belasting die nu bij huidige bewoners wordt neergelegd en tegen de onteigening van het landgoed van de familie Van Motman?
Ook zei de wethouder namens het college op 2 juli dat een individueel belang niet boven een maatschappelijk belang mag staan. Maar bij het zo zwaar belasten van een klein stukje Soest en het onteigenen van het landgoed van Fam. V. Motman stellen wij dat het individueel belang niet zó ingrijpend mag worden aangetast als niet onomstotelijk vaststaat dat dit de énige manier is om het maatschappelijke belang te dienen. Als niet onomstotelijk vaststaat dat er geen énkel alternatief is.

Bijlagen

Toelichting Gezondheidsrisico's

Over gezondheidsrisico's bestaat weliswaar wetenschappelijke onzekerheid, maar zeker geen geruststelling. De Gezondheidsraad concludeert op basis van tientallen internationale onderzoeken dat er een statistisch verhoogd risico bestaat op kinderleukemie bij blootstelling aan hoogspanningsinfrastructuur, ook binnen de grenswaarden die Stedin aanhoudt. Er zijn geen wettelijke grenswaarden. Het voorzorgsbeginsel (kies bij twijfel voor de veiligste optie) moet hierbij worden gevolgd, maar kan in de praktijk pas worden toegepast als er ook daadwerkelijk onderzoek wordt gedaan. Dat onderzoek is op dit moment nog niet uitgevoerd, terwijl het locatiebesluit al gevallen is.
Uit samengevoegde internationale onderzoeken van de afgelopen decennia is gebleken dat kinderen die bij hoogspanningsmasten wonen in een EMV (Elektro Magnetisch Veld) van 0.4 microtesla of meer, statistisch 2.5 keer meer kans hebben op leukemie en 1.5 keer meer kans op hersentumoren. Er zijn daarom richtlijnen en afstandsgrenzen voor hoogspanningsmasten.
De gezondheidsraad heeft geadviseerd de richtlijnen voor hoogspanningsmasten aan te scherpen en daar ook overige onderdelen van het elektriciteitsnet onder te laten vallen die dezelfde EMV's veroorzaken. Genoemd worden met name ondergrondse kabels, hoogspannings- en middenspannings stations.
MER (Milieu Effect Rapportage) concludeert: geen nieuwe woningen bij bestaande EMV's.
Voor nieuwe EMV's bij bestaande woningen ontbreken deze richtlijnen nog.
Volgens Stedin wordt alles volgens de richtlijnen aangelegd. Maar desgevraagd blijken er geen richtlijnen op locatie 10 van toepassing te zijn en er wettelijk geen afstandsgrenzen te gelden. Er

worden voor en na de aanleg geen elektromagnetische contour berekeningen gemaakt of de 0.4 microtesla grens al dan niet wordt overschreden (Tennet doet dit wel).
Het HSS komt bij locatie 10 op 120 meter van woningen.
Daarnaast wordt nu al aan de Stadhouderslaan en op ca. 70 meter van het Griftland college een middenspanningsstation bedrijfsklaar gemaakt. Door het geplande HSS ontstaat daarmee op locatie 10 een knooppunt van hoogspanningskabels die vaak dichtbij woningen en scholen onder de grond komen te lopen.
Opvallend is dat de gemeente Soest (nog) geen gebruik heeft gemaakt van een expertpool van de rijksoverheid om zich objectief te laten adviseren m.b.t. de meest geschikte locatiekeuze (zoals Amersfoort wel doet).

Toelichting betreffende gezondheidsrisico's EMV
Tennet, RIVM én Kennisplatform EMV geven aan dat ondergrondse kabels elektromagnetische straling afgeven, tussen 5 en 50 microtesla
Tennet doet in casus Eindhoven Oost - Maarheeze eerst nader onderzoek naar magneetvelden Onderzoek omdat zij zorgen van de omgeving serieus nemen.
Vraag: In hoeverre is er last van een magneetveld (elektromagnetische straling) van deze nieuwe ondergrondse kabel?
Antwoord:
1. In een ondergronds kabelbed liggen geïsoleerde hoogspanningskabels.
2. Deze liggen meestal op ongeveer anderhalve meter onder het maaiveld.
3. Omdat de grond het magneetveld niet tegenhoudt, is er ook bovengronds een magneetveld aanwezig.
4. De sterkte van het magneetveld in de buurt van ondergrondse hoogspanningskabels hangt niet alleen af van de stroom die door de kabels gaat. De sterkte hangt ook af van de diepte en de manier waarop de kabels in de grond liggen, bijvoorbeeld naast elkaar of in driehoek. 5. Direct boven de kabels is het magneetveld het sterkst. De sterkte kan voor kabels op 1,2 meter diepte variëren tussen ongeveer 5 en 50 microtesla. Verder van het kabelbed neemt de magneetveldsterkte af. Deze afname gaat sneller dan bij een bovengrondse hoogspanningslijn.
6. Als de kabels op grotere diepte liggen, bijvoorbeeld bij een boring op 10 -15 meter diepte, zal het magneetveld boven de grond ook lager zijn.
7. In dit project weten we nog niet precies hoe groot het magneetveld gaat zijn.
8. Wat we wel weten is dat de omgeving zich zorgen maakt over deze straling. Daarom doet TenneT de komende periode meer onderzoek op basis van bestaande technische informatie naar het precieze effect van straling voor deze ondergrondse kabelverbinding (onder andere de grondsamenstelling).
9. We verwachten hier meer over te kunnen vertellen in de loop van 2027.
10. Meer informatie over straling is te vinden op de website van TenneT (https://www.tennet.eu/node/2483).

De Gezondheidsraad adviseert uitbreiding voorzorgsbeleid rond hoogspanningslijnen (Straling Gezondheidsraad Advies 2018)
In 2018 concludeerde de vaste Commissie Elektromagnetische velden dat het wonen in de nabijheid van hoogspanningslijnen en de daarmee gepaard gaande blootstelling aan extreem laagfrequente magnetische velden geassocieerd is met een verhoogd risico op leukemie bij kinderen. Op grond daarvan gaf de commissie in overweging het bestaande voorzorgbeleid rond hoogspanningslijnen uit te breiden naar andere onderdelen van het elektriciteitsdistributienet, zoals ondergrondse kabels en transformatoren.
Aanvulling in 2022 De commissie komt nu op grond van het geanalyseerde epidemiologische onderzoek tot de conclusie dat ook bij volwassenen het risico op leukemie geassocieerd is met blootstelling aan magnetische velden, zowel in de woon- als in de werkomgeving. In de werkomgeving vertoont tevens het risico op enkele andere typen kanker een associatie met blootstelling aan magnetische velden. Dat is eveneens het geval voor het risico op amyotrofe laterale sclerose (ALS) en – in mindere mate – het risico op de ziekte van Alzheimer. In beide deeladviezen komt de commissie tot dezelfde aanbevelingen: de bevindingen geven extra argumenten voor de eerder gedane aanbeveling om te overwegen het voorzorgbeleid uit te breiden.

RIVM herijkt voorzorgsbeleid in 2023
Op 21 april 2023 is het herijkte voorzorgbeleid voor magneetvelden in de elektriciteitsinfrastructuur in werking getreden. De ministeries van EZK en BZK hebben hierover een beleidsadvies aan het bevoegd gezag voor de ruimtelijke ordening (gemeenten, provincies en Rijk) en netbeheerders

gestuurd. Het voorzorgbeleid magneetvelden is erop gericht om, zo veel als redelijkerwijs mogelijk is, te voorkomen dat burgers (volwassen en kinderen) langdurig worden blootgesteld aan magneetvelden, die afkomstig zijn van de elektriciteits-infrastructuur. In het nieuwe beleid staat dat de netbeheerder maatregelen treft bij alle onderdelen van het elektriciteitsnet. Denk aan bovengrondse hoogspanningslijnen, ondergrondse hoogspanningskabels, hoogspanningsstations en transformatorhuisjes. Deze maatregelen zorgen voor een verlaging van de magneetveldsterkte. Netbeheerders krijgen het advies de magneetveldzone te berekenen. Bij plannen voor een nieuwe hoogspanningslijn. Of als er een vergunning wordt voorbereid voor wijziging van een bestaande lijn. Ook gemeente, provincie en Rijk krijgen het advies de magneetveldzone te berekenen. Dat kunnen zij doen als er plannen zijn om binnen de rekenafstand van een hoogspanningslijn nieuwe gevoelige bestemmingen te bouwen. Maar ook als zij de magneetveldzone willen vastleggen, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan. Gevoelige bestemmingen zijn woningen of andere woonvormen waar mensen lang verblijven, zoals verpleeghuizen en instellingen voor mensen met een beperking.

<u>RIVM: grond houdt magneetvelden van ondergrondse hoogspanningskabels niet tegen</u>
RIVM Wijzigingsdatum 29-10-2024
In een ondergronds kabelbed liggen geïsoleerde hoogspanningskabels. Deze liggen meestal op ongeveer anderhalve meter onder het maaiveld. Omdat de grond het magneetveld niet tegenhoudt, is er ook bovengronds een magneetveld aanwezig. De sterkte van het magneetveld in de buurt van ondergrondse hoogspanningskabels hangt niet alleen af van de stroom die door de kabels gaat. De sterkte hangt ook af van de diepte en de manier waarop de kabels in de grond liggen, bijvoorbeeld naast elkaar of in driehoek. Direct boven de kabels is het magneetveld het sterkst. De sterkte kan voor kabels op 1,2 meter diepte variëren tussen ongeveer 5 en 50 microtesla. Verder van het kabelbed neemt de magneetveldsterkte af. Deze afname gaat sneller dan bij een bovengrondse hoogspanningslijn. Als de kabels op grotere diepte liggen, bijvoorbeeld bij een boring op 10- 15 meter diepte, zal het magneetveld boven de grond ook lager zijn. Figuur 2 laat het magneetveldprofiel van ondergrondse kabels zien die op 1,2 meter diepte naast elkaar liggen. Om dit te vergelijken, hebben we het profiel van de bovengrondse 380 kV lijn uit figuur 1 opgenomen. Voor andere ondergrondse kabels en op andere locaties ziet het profiel er anders uit.

<u>Kennisplatform EMV: grond houdt magneetvelden van ondergrondse hoogspanningskabels niet tegen</u>
Hoe sterk zijn de magneetvelden van ondergrondse kabels? Hoe sterk zijn de magneetvelden van ondergrondse kabels? De stroom die door de ondergrondse kabels gaat veroorzaakt een magneetveld. De grond schermt het magneetveld niet af, dat wil zeggen dat er boven de grond ook een magneetveld aanwezig is. Hoe verder je je van de kabels bevindt, des te zwakker is het magneetveld.

<u>Vergelijking magneetveld ondergrondse en bovengrondse hoogspanningslijnen</u>
Wat is het effect op het magneetveld als je eenzelfde hoogspanningsverbinding boven de grond of onder de grond aanlegt? We vergelijken twee overeenkomstige verbindingen, met dezelfde hoeveelheid stroom door de stroomdraden en dezelfde volgorde van de stroomdraden. De meeste ondergrondse kabels bevinden zich op ongeveer 1 tot 2 meter diepte en worden met graafmachines aangelegd. Het magneetveld op stahoogte direct boven een ondergrondse hoogspanningskabel op ongeveer 1 tot 2 meter diepte is sterker dan op stahoogte onder de stroomdraden van een overeenkomstige bovengrondse hoogspanningslijn. Op wat grotere afstand is het magneetveld van de ondergrondse kabels zwakker dan die van de bovengrondse hoogspanningslijn. De strook waar het magneetveld sterker is dan 0,4 microtesla (gemiddeld over een jaar), is daardoor smaller voor de ondergrondse hoogspanningskabels dan voor de bovengrondse hoogspanningslijn.

Toelichting calamiteitenrisico's
Bron: DuraVermeerSave
Werken in of nabij besloten ruimten op een Riool-Water-Zuiverings-Installatie (RWZI) kan gevaar opleveren.
Op een RWZI bestaat de kans dat je in contact komt met een aantal gevaarlijke gassen, deze brengen risico's met zich mee. Tijdens deze toolbox zal een nadere toelichting worden gegeven over de aanwezige gevaarlijke gassen op een RWZI en de maatregelen ter beheersing van de risico's.
Gevaarlijke gassen risico's:

- *Zwavelwaterstof (H 2 S) Verstikking, bedwelming of vergiftiging.*
- *Methaan (CH 4) Brand of explosie ten gevolge van biogas.*

We zullen achtereenvolgens de bovenstaande risico's verder toelichten en de beschermende maatregelen beschrijven.
Zwavelwaterstof (H2S)
De aanwezigheid van zwavelwaterstof kan de onderstaande risico's met zich meebrengen:

- *Verstikking ten gevolge van te weinig zuurstof*
- *Bedwelming of vergiftiging ten gevolge van zwavelwaterstof (H2S)*

H2S
Waterstofsulfide is een giftig gas met de bekende "rotte eieren" geur. Echter boven een bepaalde waarde (ca. 100ppm) ruikt men het gas niet meer omdat dit het zenuwstelsel uitschakelt.
Waterstofsulfide komt veel voor in rioleringen en afvalwaterinstallaties. Een te hoge concentratie kan directe dood tot gevolg hebben. De effecten zijn afhankelijk van de blootstellingduur.
Let op: H2S is een gas dat laag bij de grond blijft hangen! Ook kan het gas ingebed zitten in de sliblaag, deze kan vrijkomen wanneer je door het slib loopt! Dus er komt op dat moment veel gas vrij!
Andere voorkomende gassen, dampen (of deeltjes ervan) kunnen zijn:

- *Fosfaten;*
- *Pcb's;*
- *metalen;*
- *zwavel;*
- *ammoniak;*
- *hexachloorbenzeen;*
- *benzeen;*
- *ethaan;*
- *nitriet;*
- *bacteriën;*
- *virussen;*
- *medicijnen.*

Risico's > Wat kan er gebeuren?
Blootstelling aan gassen, dampen en andere stoffen kan direct (acuut) of op langere termijn klachten of effecten voor de gezondheid geven.
Gezondheidseffecten:
Bij H2S zijn de volgende waardes belangrijk voor de gezondheid van de mens:
1,6 ppm → MAC-waarde (maximaal aanvaarde concentratie)*
5,0 ppm → Sterke rotte eieren geur
50 t/m 250ppm → Gevaar voor je gezondheid
500 t/m 1000ppm → Ernstig gevaar voor je gezondheid!
**ppm = parts per million*
Vanaf 100ppm kun je bij een te lange blootstelling 8-24 uur bloedingen krijgen met de dood tot gevolg.
Bij 800-1000ppm raak je direct bewusteloos, met de dood tot gevolg bij een blootstelling van 0-2 min.
Methaan (CH4)
<u>In besloten ruimten en gevarenzones (gashouders, gistingstanks, gasmotoren) bestaat er een gevaar voor brand en/of explosie ten gevolge van de aanwezigheid van Methaan (CH4).</u>
<u>Methaan is een uiterst brandbaar gas. Het gas is lichter dan lucht.</u>

- *Zit er minder dan 5% Methaan in de lucht, dan is dit mengsel niet explosief en niet brandbaar*
- *Zit er tussen de 5 en 15% Methaan in de lucht, dan is dit mengsel explosief (explosiegebied)*
- *Boven de 15% Methaan in de lucht, is het mengsel niet explosief, maar wel brandbaar bij uitstroming in de lucht*
- *Een bepaalde concentratie biogas kan leiden tot brand of explosie.*
- *Zwavelwaterstof (H2S) kan leiden tot verstikking, bedwelming of vergiftiging, afhankelijk aan de blootstellingsduur. Een bijkomend gevaar is dat je H2S boven een bepaalde (100 ppm) niet meer ruikt omdat het zenuwstelsel kan worden uitgeschakeld. Een te hoge concentratie kan zelfs leiden tot de dood. Zwavelwaterstof (H2S) is een gas dat laag bij de grond blijft hangen en ingebed kan zitten in een sliblaag. Wanneer je door een sliblaag loopt, kan er veel gas vrijkomen.*

- *In gashouders, gistingstanks, gasmotoren bestaat er een gevaar voor brand en/of explosie ten gevolge van de aanwezigheid van Methaan (CH4). Methaan is een uiterst brandbaar gas. Het gas is lichter dan lucht. Zit er minder dan 5% Methaan in de lucht, dan is dit mengsel niet explosief en niet brandbaar tussen de 5 en 15% Methaan in de lucht, dan is dit mengsel explosie (explosie-gebied). Boven de 15% Methaan in de lucht, is het mengsel niet explosief, maar wel brandbaar bij uitstroming in de lucht.*

Zie verder ***https://duravermeersave.nl/toolbox/gevaarlijke-stoffen-organisme/Gevaarlijke%20gassen%20op%20een%20rioolwaterzuiveringsinstallatie***